

II

(Nezakonodavni akti)

ODLUKE

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2020/1308

od 21. rujna 2020.

o utvrđivanju vremenski ograničene istovrijednosti regulatornog okvira koji se u Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Sjeverne Irske primjenjuje na središnje druge ugovorne strane, u skladu s Uredbom (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2020) 6539)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 25. stavak 6.,

budući da:

- (1) Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske („Ujedinjena Kraljevina”) dostavila je 29. ožujka 2017. obavijest o svojoj namjeri povlačenja iz Unije u skladu s člankom 50. Ugovora o Europskoj uniji. Unija i Ujedinjena Kraljevina 17. listopada 2019. postigle su Sporazum o povlačenju ⁽²⁾, s revidiranim Protokolom o Irskoj i Sjevernoj Irskoj te revidiranom Političkom izjavom ⁽³⁾. U skladu s tim sporazumom i nakon što ga je Zastupnički dom Ujedinjene Kraljevine ratificirao, Europski parlament donio, a Vijeće zaključilo, Ujedinjena Kraljevina postala je 1. veljače 2020. treća zemlja, a pravo Unije prestat će se primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu i u njoj 31. prosinca 2020.
- (2) Kako je najavljeno u Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 9. srpnja 2020., „Pripreme za promjene – Komunikacija o pripravnosti za kraj prijelaznog razdoblja u odnosu između Europske unije i Ujedinjene Kraljevine” ⁽⁴⁾, Komisija je na temelju analize provedene s Europskom središnjom bankom („ESB”), Jedinstvenim sanacijskim odborom i europskim nadzornim tijelima utvrdila da bi rizici za financijsku stabilnost mogli nastati u području središnjeg poravnanja izvedenica posredstvom središnjih drugih ugovornih strana za izvedenice s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini. Kako bi se članovima sustava poravnanja s poslovnim nastanom u Uniji („članovi sustava poravnanja iz Unije”) osiguralo dovoljno vremena da smanje svoju izloženost tržišnoj infrastrukturi Ujedinjene Kraljevine, a središnjim drugim ugovornim stranama s poslovnim nastanom u Uniji („središnje druge ugovorne strane iz Unije”) da dodatno razviju kapacitete za poravnanje relevantnih transakcija trgovanja i uklone moguće rizike za financijsku stabilnost, opravdano je u tom području donijeti odluku o istovrijednosti za Ujedinjenu Kraljevinu.

⁽¹⁾ SL L 201, 27.7.2012., str. 1.

⁽²⁾ Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SL C 384I, 12.11.2019., str. 1.).

⁽³⁾ Politička izjava kojom se uspostavlja okvir za buduće odnose Europske unije i Ujedinjene Kraljevine (SL C 384I, 12.11.2019., str. 178.).

⁽⁴⁾ COM(2020) 324 final.

- (3) Poravnanje posredstvom središnjih drugih ugovornih strana pridonosi transparentnosti tržišta, ublažavanju kreditnih rizika i smanjenju rizika širenja zaraze ako jedan ili više članova središnje druge ugovorne strane prestane ispunjavati svoje obveze. Pružanje takvih usluga stoga je iznimno važno za financijsku stabilnost. Pružanje usluga poravnanja moglo bi utjecati i na provedbu monetarne politike na razini središnjih banaka koje poravnavaju transakcije u valuti koju izdaje središnja banka Unije. Osim toga, financijski instrumenti koje središnje druge ugovorne strane poravnavaju važni su i za financijske posrednike i njihove klijente, npr. za zaštitu od rizika kamatne stope, te bi mogli nastati i rizici za realno gospodarstvo u Uniji.
- (4) Vrijednost otvorenih pozicija u OTC izvedenicama na svjetskoj razini na dan 31. prosinca 2019. iznosila je oko 500 milijuna EUR, od čega se više od 75 % odnosilo na kamatne izvedenice i gotovo 20 % na valutne izvedenice. Oko 30 % svih OTC izvedenica nominirano je u euru i drugim valutama Unije. Tržište poravnanja OTC izvedenica posredstvom središnjih drugih ugovornih strana vrlo je koncentrirano, osobito tržište poravnanja kamatnih OTC izvedenica u eurima koje u više od 90 % slučajeva poravnava jedna središnja druga ugovorna strana iz Ujedinjene Kraljevine.
- (5) Povlačenje Ujedinjene Kraljevine s unutarnjeg tržišta i iz ekosustava zajedničke regulacije, koordinirani nadzor i izvršenje na kojima se temelji unutarnje tržište, zajedno sa znatnim iznosom financijskih instrumenata nominiranih u valutama Unije koje poravnavaju središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine, stvaraju velike izazove za tijela Unije i države članice u upravljanju financijskom stabilnošću, posebno u vrijeme financijskog stresa.
- (6) Učinak povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije predmet je nekoliko komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću i ESB-u, uključujući Akcijski plan za izvanredne situacije, u kojem se poziva na pripravnost i spremnost sudionika na tržištu⁽⁵⁾. Zbog obujma trenutačne izloženosti članova sustava poravnanja iz Unije središnjim drugim ugovornim stranama iz Ujedinjene Kraljevine, temeljnih izmjena regulatornog i nadzornog okvira koji se primjenjuje na središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine i financijskog sustava Ujedinjene Kraljevine općenito koje će nastupiti 1. siječnja 2021., zajedno s rizicima za financijsku stabilnost Unije i za prijenos i provedbu monetarne politike Unije, potrebno je smanjiti oslanjanje na infrastrukturu Ujedinjene Kraljevine. To podrazumijeva smanjenje izloženosti članova sustava poravnanja iz Unije središnjim drugim ugovornim stranama iz Ujedinjene Kraljevine, posebno izloženosti OTC izvedenicama nominiranim u eurima i drugim valutama Unije, te dodatno proširenje i razvoj kapaciteta središnjih drugih ugovornih strana koje imaju odobrenje za pružanje takvih usluga u Uniji. Kako bi se postiglo to smanjenje, očekuje se da će sektor razviti jasan postupak za smanjenje izloženosti i oslanjanja na središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine koje su sistemski važne za Uniju.
- (7) Od 1. siječnja 2021. središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine smatrat će se „središnjim drugim ugovornim stranama treće zemlje” u smislu Uredbe (EU) br. 648/2012 i kao takve neće moći pružati usluge poravnanja u Uniji osim ako ih Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala („ESMA”) prizna u skladu s člankom 25. te uredbe. ESMA može priznati središnju drugu ugovornu stranu s poslovnim nastanom u trećoj zemlji samo ako Komisija donese provedbeni akt kojim se utvrđuje da su pravni i nadzorni sustavi kojima se uređuju središnje druge ugovorne strane iz te zemlje istovrijedni zahtjevima iz Uredbe (EU) br. 648/2012 i nakon što utvrdi je li središnja druga ugovorna strana sistemski važna za financijsku stabilnost Unije. Ako središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine ne budu priznate, druge ugovorne strane s poslovnim nastanom u Uniji neće moći poravnavati OTC izvedenice koje podliježu obvezi poravnanja utvrđenoj u članku 4. Uredbe (EU) br. 648/2012 posredstvom središnjih drugih ugovornih strana iz Ujedinjene Kraljevine. Zbog toga bi tim drugim ugovornim stranama ispunjenje njihove obveze poravnanja moglo privremeno biti problematično, što bi pak moglo biti rizično za financijsku stabilnost i provedbu monetarne politike Unije i njezinih država članica. Stoga je u toj dosad nezabilježenoj situaciji nužno da, pod uvjetom da se utvrdi da su pravni i nadzorni sustavi kojima su uređene središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine istovrijedni, te središnje druge ugovorne strane i dalje mogu tijekom ograničenog razdoblja i uz određene uvjete pružati usluge poravnanja u Uniji.

(5) Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću i Europskoj središnjoj banci od 4. svibnja 2017. „Izazovi najvažnijih infrastruktura financijskog tržišta i daljnji razvoj unije tržišta kapitala” (COM(2017) 225 final), Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci od 19. srpnja 2018., „Pripreme za povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije 30. ožujka 2019.” (COM(2018) 556 final) i Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci od 13. studenoga 2018. „Pripreme za povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije 30. ožujka 2019.: akcijski plan za izvanredne situacije” (COM(2018) 880 final).

- (8) U skladu s člankom 25. stavkom 6. Uredbe (EU) br. 648/2012, kako bi se odredilo da su pravni i nadzorni sustavi treće zemlje u pogledu središnjih drugih ugovornih strana s odobrenjem za rad u toj trećoj zemlji istovrijedni onima utvrđenima u toj Uredbi, moraju biti ispunjena tri uvjeta.
- (9) Prvi je da pravni i nadzorni sustavi treće zemlje moraju osigurati da središnje druge ugovorne strane u toj trećoj zemlji ispunjavaju pravno obvezujuće zahtjeve koji su istovrijedni zahtjevima utvrđenima u glavi IV. Uredbe (EU) br. 648/2012. Na temelju informacija dostupnih Komisiji Ujedinjena Kraljevina uključila je relevantne odredbe Uredbe (EU) br. 648/2012 u svoje nacionalno pravo s učinkom od datuma povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije ⁽⁶⁾ te se stoga nacionalno pravo Ujedinjene Kraljevine može smatrati istovrijednim zahtjevima utvrđenima u glavi IV. Uredbe (EU) br. 648/2012.
- (10) Drugi je uvjet da pravni i nadzorni sustavi treće zemlje moraju osigurati da središnje druge ugovorne strane osnovane u toj trećoj zemlji podliježu neprekidnom i učinkovitom nadzoru i izvršenju. Do 31. prosinca 2020. središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine pod nadzorom su Središnje banke Ujedinjene Kraljevine (Bank of England), kako je utvrđeno domaćim pravom Ujedinjene Kraljevine u skladu s Uredbom (EU) br. 648/2012 ⁽⁷⁾. U okviru uključivanja Uredbe (EU) br. 648/2012 u nacionalno pravo Ujedinjene Kraljevine Središnja banka Ujedinjene Kraljevine ostaje odgovorna za nadzor središnjih drugih ugovornih strana nakon tog datuma i trenutačno nema naznaka da su predviđene bilo kakve važne izmjene tog nadzora.
- (11) Treći je uvjet da pravni okvir te treće zemlje mora osigurati učinkovit istovrijedan sustav za priznavanje središnjih drugih ugovornih strana kojima je izdano odobrenje za rad u skladu s pravnim sustavom te treće zemlje. Ujedinjena Kraljevina prenijela je ključne elemente sustava istovrijednosti iz članka 25. Uredbe (EU) br. 648/2012 u domaće pravo Ujedinjene Kraljevine. Međutim, Ujedinjena Kraljevina uvela je privremeni sustav priznavanja, kojim se ključne izmjene Uredbe (EU) br. 648/2012 suspendiraju na razdoblje od najmanje tri godine. Tim se sustavom privremenog priznavanja Središnjoj banci Ujedinjene Kraljevine daju široke diskrecijske ovlasti da povuče „priznavanje koje se smatra privremenim”, što dovodi do pravne nesigurnosti za središnje druge ugovorne strane priznate u okviru tog sustava. Usprkos toj nesigurnosti treći se uvjet u ovom trenutku može smatrati ispunjenim.
- (12) Na temelju toga može se zaključiti da pravni i nadzorni sustavi Ujedinjene Kraljevine koji će se nakon isteka prijelaznog razdoblja primjenjivati na središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine ispunjavaju sve uvjete iz članka 25. stavka 6. Uredbe (EU) br. 648/2012.
- (13) Ova se Odluka temelji na trenutačno dostupnim informacijama o pravnim i nadzornim sustavima koji se od 1. siječnja 2021. primjenjuju na središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine. Ti pravni i nadzorni sustavi trebali bi se smatrati istovrijednima samo ako se zahtjevi koji se primjenjuju na središnje druge ugovorne strane u nacionalnom pravu Ujedinjene Kraljevine zadrže te nastave učinkovito primjenjivati i izvršavati na taj datum i nakon tog datuma kako bi se izbjeglo da izmjene regulatornog i nadzornog okvira Ujedinjene Kraljevine negativno utječu na istovrijednost u smislu regulative ili nadzora, što bi dovelo do nejednakih uvjeta za središnje druge ugovorne strane iz Unije i iz Ujedinjene Kraljevine ili rizika za financijsku stabilnost Unije. Budući da Komisija u bilo kojem trenutku može izmijeniti, suspendirati, preispitati ili opozvati ovu Odluku, osobito ako u trećoj zemlji dođe do promjena koje bi utjecale na utvrđivanje istovrijednosti, učinkovita razmjena informacija i koordinacija nadzornih aktivnosti između ESMA-e i Središnje banke Ujedinjene Kraljevine ključan je preduvjet za održavanje utvrđivanja istovrijednosti tijekom razdoblja valjanosti ove Odluke.
- (14) U svrhu razmjene informacija između ESMA-e i Središnje banke Ujedinjene Kraljevine potrebno je sklopiti sporazume o sveobuhvatnoj i učinkovitoj suradnji u skladu s člankom 25. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 648/2012. Tim sporazumima o suradnji jamči se proaktivna razmjena svih relevantnih informacija s tijelima iz članka 25. stavka 3. Uredbe (EU) br. 648/2012, uključujući Europsku središnju banku i druge članove Europskog sustava središnjih banaka, za potrebe savjetovanja s tim tijelima o priznavanju središnjih drugih ugovornih strana iz Ujedinjene Kraljevine ili kada su tim tijelima te informacije potrebne radi obavljanja njihovih nadzornih zadaća.

⁽⁶⁾ Nakon isteka prijelaznog razdoblja nekoliko zakonodavnih akata Ujedinjene Kraljevine tvore regulatorni i nadzorni okvir koji obuhvaća usluge poravnjenja u Ujedinjenoj Kraljevini. To među ostalim uključuje Zakon o povlačenju iz Europske unije iz 2018., propise iz 2020. o OTC izvedenicama, središnjim drugim ugovornim stranama i trgovinskom repozitoriju (izmjena itd. te prijelazne odredbe) (izlazak iz EU-a), propise iz 2020. o financijskim uslugama (posljedične izmjene) te propise iz 2019. o ugovorima o financijskim uslugama (prijelazne odredbe i odredbe o štednji (izlazak iz EU-a)).

⁽⁷⁾ Propisi iz 2013. o OTC izvedenicama na temelju Zakona o financijskim uslugama i tržištima, dio 5. iz 2000.

- (15) Sporazumima o suradnji sklopljenima u skladu s člankom 25. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 648/2012 mora se osigurati da ESMA u svim situacijama ima izravan i trajan pristup svim informacijama, uključujući, među ostalim, informacije koje omogućuju izravnu ili neizravnu procjenu svih značajnih rizika koje središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine predstavljaju za Uniju ili njezine države članice. U sporazumima o suradnji moraju se jasno utvrditi mehanizmi i postupci za promptnu razmjenu informacija o poslovima poravnanja središnjih drugih ugovornih strana iz Ujedinjene Kraljevine koji se odnose na financijske instrumente nominirane u valutama Unije, mjesta trgovanja, sudionike u poravnanju te društva kćeri kreditnih institucija i investicijskih društava iz Unije; na ugovore o međudjelovanju s drugim središnjim drugim ugovornim stranama, na vlastita sredstva, na sastav i kalibraciju jamstvenog fonda, na nadoknade, likvidna sredstva i portfelje kolaterala, uključujući kalibraciju korektivnih faktora i ispitivanje otpornosti na stres. Njima se moraju utvrditi i mehanizmi i postupci za brzo obavješćivanje o svim promjenama koje utječu na središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine ili pravne i nadzorne sustave Ujedinjene Kraljevine koji se primjenjuju na središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine te za brzo obavješćivanje ESMA-e o svim promjenama u pogledu središnjih drugih ugovornih strana iz Ujedinjene Kraljevine koje bi mogle utjecati na monetarnu politiku u Uniji. Središnja banka Ujedinjene Kraljevine također treba blisko surađivati s tijelima Unije u skladu s člankom 25. stavkom 7. Osobito je važno da postoje učinkoviti sporazumi o suradnji ESMA-e i nadležnih tijela Ujedinjene Kraljevine u smislu koordinacije nadzornih aktivnosti, posebno uključujući postupke za rješavanje kriznih situacija povezanih s priznatim središnjim drugim ugovornim stranama iz Ujedinjene Kraljevine koje utječu ili bi mogle utjecati na likvidnost tržišta ili stabilnost financijskog sustava Unije.
- (16) Od tijela Ujedinjene Kraljevine očekuje se da Uniju obavijeste o svim izmjenama regulatornog ili nadzornog okvira Ujedinjene Kraljevine koje utječu na pružanje usluga poravnanja u Ujedinjenoj Kraljevini. Komisija će u suradnji s ESMA-om pratiti sve izmjene pravnih i nadzornih sustava koje utječu na pružanje usluga poravnanja u Ujedinjenoj Kraljevini, tržišna kretanja te učinkovitost suradnje u području nadzora, uključujući promptnu razmjenu informacija između ESMA-e i Središnje banke Ujedinjene Kraljevine. Komisija može u svakom trenutku preispitati svoju odluku ako na temelju relevantnih pokazatelja bude smatrala da je potrebno ponovno ocijeniti istovrijednost utvrđenu ovom Odlukom, među ostalim ako tijela Ujedinjene Kraljevine djelotvorno ne surađuju, ne omogućuju učinkovitu procjenu rizika koji središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine predstavljaju za Uniju ili njezine države članice ili ako se mjerama koje poduzimaju središnje druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine ili Središnja banka Ujedinjene Kraljevine promiče neopravdano i nepošteno tržišno natjecanje.
- (17) Kako bi se članovima sustava poravnanja iz Unije osiguralo dovoljno vremena da smanje svoju izloženost tržišnoj infrastrukturi Ujedinjene Kraljevine, a središnjim drugim ugovornim stranama iz Unije da dodatno razviju kapacitete za poravnanje relevantnih transakcija trgovanja, te s obzirom na mogući učinak regulatornih, nadzornih ili tržišnih kretanja na financijsku stabilnost Unije i njezinih država članica te na provedbu i prijenos monetarne politike Unije, ova bi Odluka trebala imati ograničeno trajanje.
- (18) Ovom se Odlukom ESMA-i osigurava vrijeme da temeljito preispita sistemsku važnost središnjih drugih ugovornih strana iz Ujedinjene Kraljevine i njihovih usluga ili aktivnosti poravnanja za Uniju i poduzme sve odgovarajuće mjere za uklanjanje rizika za financijsku stabilnost u skladu s člankom 25. Uredbe (EU) br. 648/2012, uključujući preporuku Komisiji da ne prizna središnju drugu ugovornu stranu iz Ujedinjene Kraljevine ili povlačenje svojeg priznanja.
- (19) Kako bi se ESMA-i osiguralo dovoljno vremena da preispita sistemsku važnost središnjih drugih ugovornih strana iz Ujedinjene Kraljevine, središnjim drugim ugovornim stranama iz Unije da dodatno razviju kapacitete za poravnanje relevantnih transakcija trgovanja, a članovima sustava poravnanja iz Unije da smanje svoju izloženost tržišnoj infrastrukturi Ujedinjene Kraljevine, primjereno je da ova Odluka istekne 18 mjeseci nakon datuma početka njezine primjene.
- (20) Ova bi Odluka trebala hitno stupiti na snagu kako bi se prije isteka prijelaznog razdoblja u skladu sa Sporazumom o povlačenju osigurala pravna sigurnost za članove sustava poravnanja i mjesta trgovanja s poslovnim nastanom u Uniji. Trebala bi se primjenjivati od dana nakon dana prestanka primjene prava Unije na Ujedinjenu Kraljevinu i u njoj.
- (21) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem Europskog odbora za vrijednosnice,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Za potrebe članka 25. Uredbe (EU) br. 648/2012, pravni i nadzorni sustavi Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske koji se primjenjuju na središnje druge ugovorne strane koje već imaju poslovni nastan i odobrenje za rad u Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Sjeverne Irske smatraju se istovrijednima zahtjevima propisanim Uredbom (EU) br. 648/2012.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Prestaje važiti 30. lipnja 2022.

Sastavljeno u Bruxellesu 21. rujna 2020.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN
